

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Leto XI.

Ljubljana, 15. novembra 1961

Štev. 12

Zapozneno sporočilo

Letošnji jesen, dragi bralci, smo nekoliko pozni. Bila je lepa, sončna jesen, da se kar nismo mogli pripraviti k delu. Toda vzrok za tako pozno snidenje ni v tem. Ze spomlad smo namreč delali lepe načrte za tedensko izhajanje v povečanem obsegu, imeli smo zagotovljena materialna sredstva, vendar se je pozneje vsa zadeva tako obrnila, da prihajamo med vas šele sedaj. Tudi glede obsega se ne moremo pohvaliti. Vse velike želje in načrte smo morali utesniti na osmih straneh in do prihodnjega leta bo naše svidenje še vedno štirinajstnevno. Prilike v tiskarni so namreč take, da smo si komaj to priborili in odtod tudi naša zapoznelost. Načrti in želje so bili lepi!

Med vas pa vseeno prihajamo z nekaj novostmi. Ze v tej prvi jesenski številki, pozneje pa še bolj, bomo začeli Tribuno menjavati obleko. To se seveda nanaša na novo obliko, ki bo nekoliko manjša kot prejšnja, pa zato nič manj prikupna. Če bo šlo vse v redu, bomo imeli dvo-barvni tisk in tudi tehnični izgled bo nekoliko bolj simpatičen. Pa kaj bi toliko govorili o teh stvareh, prav lahko se nam

zgodí, kot se nam je že mnogokrat, da nam kaj pade v vodo. Prva jesenska številka Tribune je v vaših rokah, pa sami presodite kako izgleda. Morda vam bo taka všeč, mogoče boste imeli svoje pripombe, pomisleke, nove predloge. Naš naslov je — Poljanska 6. Hvaležni vam bomo za vsako ustno ali pisмено opozorilo. Vsega se seveda nikdar ne more upoštevati. Vendar bi radi, da bi se vezi med bralci in uredništvom poboljšale.

STANE ČEHOVIN

Kolegi študentje, pri svojem vsakdanjem delu, pri študiju na fakulteti, v knjižnici, v organizaciji, v naselju in še drugje se gotovo srečujete z vprašanji, ki so vredna, da bi jih spoznala tudi širša javnost. Vsedite se, napišite, sporočite nam! Tribuna je naš list, glasilo Zveze študentov, zato nam ne sme biti sveeno kakšna bo. Med vami je gotovo precej takih, ki jo z veseljem prebirajo; uredništvo se bo vse bolj trudilo, da bo postala Tribuna vseeno kvalitetnejši in bran list.

Tovariš profesor, docent, asistent! Si naročen na Tribuno? Si jo že videl? Morda si naročen, mogoče tudi nisi. Če je še nisi videl, jo le poglej! Preberi jo! Lahko se tudi naročiš nanjo. Radi pa bi povedali še nekaj drugega. Res je, da imate veliko dela, da Tribuna ni najbolj ugleden list na Slovenskem, toda problemi, ki zadevajo študenta, so tudi vaši. Mar ne bi bilo lepo, če bi tudi vi povedali svoje mnenje o njih? In povedali bi lahko veliko, marsikatero vprašanje bi lahko osvetlili. To je samo vabilo za sodelovanje. Nekoliko svojevrstno sicer, vendar upamo, da ne bo brez odziva. Mi vas vabimo. Pridite, pišite! Radi bi nastavili obrazu ogledalo z vseh strani, da bi bila podoba kar najbolj plastična.

Pozdravljeni kolegi v prvem letniku. Vaše prednike smo običajno pozdravljali nekoliko drugače, s hudomušnimi zapisi, karikaturami, vici in s podobnim. Gotovo boste dejali, da smo letos zelo nepozorni. Ze tretji mesec ste bruci, pa od nikoder nič. Pa ni tako. Tudi letos bi radi nadaljevali s tradicijo, toda nismo mogli. Pa kaj bi s tem. Sedaj, ko prihajate iz reformirane gimnazije in drugih srednjih šol na reformirano univerzo, ste gotovo že tako zreli, da vam ni do šal. Dragi bruci! Reforma res ni šala. Toda vseeno lahko od časa do časa vzamete v roke Tribuno in tudi kaj drugega in si odpočijte od naporenega študija. Lahko nam tudi kaj napišete.

Na uho pa samo to: v zlatih starih časih je bilo precej drugače in vendar je bilo lepo.

Pravzaprav smo se že veliko pomenili. Običaj je pač tak, da potožimo najprej o svojih težavah eden drugemu. Tako smo storili tudi mi, vendar s tem še ni vse opravljeno.

Radi bi vsaj opozorili na nekaj pomembnih dogodkov, ki so pred Zvezo študentov. Najprej moramo omeniti univerzitetno skupščino ZŠJ. Ta bo po vsej verjetnosti 21. novembra. Na skupščinah se običajno analizira delo v preteklem letu, sprejema zaključke in načrtuje za naprej. Tako bo tudi letos. Po fakultetah pa že imamo nova vodstva, ki bi morala kar najbolj pridno delati.

V mesecu januarju prihodnjega leta bo v Kranju kongres Ljudske mladine Slovenije.

V dneh 8., 9. in 10. februarja pa bo v Ljubljani tudi kongres Zveze študentov Jugoslavije. Temu bomo posvetili vso pozornost. Te vrstice so obenem tudi pozdrav novim in svidenje s starimi znanci. Upajmo, da bo prijetno skozi vse leto.

V prvi vrsti nas je zanimalo, kakšna naj bo vloga študentov v našem družbenem življenju in še posebej, pri prizadevanjih za reformo univerzitetnega študija. V zvezi s tem vprašanjem je dr. Mako Šnuderl poudaril, da se je ta vloga v sedanjih pogojih socialističnega razvoja močno spremenila, čeprav je najpomembnejša dolžnost študenta še vedno ostala dobro pripravljati se za svoj bodoči poklic. »Ta njegova dolžnost je še potencirana s tem, ker je družba sedaj bolj kot kdaj prej zainteresirana na njegovem uspešnem študiju in zato zanj tudi materialno mnogo prispeva. Poleg tega postaja naš študent javni delavec, politični, kulturni, športni itd. in zavzema na takih področjih svoje mesto in tako opravlja določeno družbeno vlogo.«

Reforma univerzitetnega študija je nedvomno bolj ali manj dolgotrajen proces. Na vprašanje, kakšne naloge stoji v tem oziru še pred nami in na kateri stopnji tega procesa trenutno stojimo, je tovariš rektor odgovoril: »Res je, da smo do sedaj izvršili le neobhodne organizacijske spremembe in da smo dosedanje učne načrte šele razporedili na prvo in drugo stopnjo študija, ki smo ju ustanovili z novo organizacijo. S tem je seveda proces dobil šele okvire in smeri. Tretja stopnja še ni do kraja izdelana ne po organizacijski strani, ne glede programov. Kar je trenutno najvažnejše, to je vsebinska konformacija učnih načrtov za posamezne predmete s potrebami prakse in zahtevami življenja, za katere se naši študentje pripravljajo.«

Glede vloge študentov pri vskladitvi vsebine študijskih programov, je rektor Ljubljanske univerze menil, naj bi se študentje pri organih družbenega upravljanja na fakulteti in univerzi ne udeleževali samo čisto študentovskih vprašanj, temveč bolj kot doslej intenzivno tudi splošnih vprašanj, ki zadevajo te inštitucije. Seveda naj pri takih intervencijah nastopajo s problemi, ki so jih obravnavali v svoji organizaciji in potem, ko se dobro seznanijo z zadevno problematiko. Nadaljevanje na zadnji strani

Pred skupščino

Berite na 2. strani

TUDI TO (NAJ) BO TVOJA ORGANIZACIJA

Gotovo so ti na fakulteti že ponudili ciklostiran in z že dokaj zabrisanimi črkami popisan formular. Vendar si na njem še lahko prebral, da je to, kar je bilo pred teboj, pristopna izjava za Zvezo študentov. Izpolnil si ga, kot ga je izpolnilo veliko tvojih kolegov in takrat si si, mladi prijatelj, gotovo zastavil vprašanje, kakšna je ta organizacija, katere član si pravkar postal. Odgovor je preprost: to je tvoja organizacija.

Te je korak prvih študentskih dni že zanesel na Poljansko cesto? Čez tromostovje, mimo ribarnice in preko trga, ki je poln ljubljanskih gospodinj, pa še naprej za avtobusom, ki vozi v Moste? Ne? Stopi torej tjakaj čimprej! Korak ti bo minil Alojzijevišče, Collegium Aloisiarum, ki ga imaš morda še v spominu od prenekatere šolske ure slovenske književnosti, dokler ti ne bo zastal pred poslopjem s številko 6. Zgradba kot vse ostale okrog nje, visoka in pusta, z zelenim, odpadajočim ometom. Nekoč je bil to študentski dom Ivana Mojzerja. Toda tebe bo pritegnil napis na zidu, napis, ki ti pove, da tukaj domuje tvoja organizacija. Velikokrat, preden boš vtaknil v žep diplomu, te bo pot zanesla skozi ta vrata, zato dovoli, mladi prijatelj, da te popeljem po njem.

Na vrhu sva

Zabrisan in zaprašen napis nama pove, da so to prostori predsedstva Univerzitetnega odbora. Ne začudi se, če bo v sobah polno živahnih in glasno razpravljajočih ljudi. Kdo ve, kaj jih je prav danes prineslo sem gor! Morda stanovanje, morda honorar, gledališki abonma, organizacijske težave! Gotovo je tudi kakšen tvoj znanec med njimi. Tu je vedno kot v čebelnjaku. Kar se dogaja na naši univerzi, se je tu ali pričelo ali dočakalo svoj epilog. Telefon zvoni in mladi

ljudje, tvoji in moji kolegi, tekajo skozi vrata. Mize so pokrite s kupi popisanega papirja. In prav za to dolgo zeleno mizo se večkrat pozno v noč rešujejo vprašanja, ki so pomembna za vsakogar od nas. Tu se steka vse, kar se zgodi na naših fakultetah, akademijah in šolah, tu se sestajajo naši funkcionarji, tu se razpravlja o vsem, kar je naše, s čimer smo mi prizadeti. Tu je srce naše organizacije, mehanizem, ki seže na posamezne zavode in katere pogonsko kolesje se vrti v slehernem letniku, tam, kjer živiš in delaš, kjer si takorekoč doma.

Bi rabil pomoč?

Si se že kdaj proti koncu meseca potipal po prazni denarnici? Si že kdaj s svinčnikom v roki sešteval, kakšen je znesek, ki ga prvega v mesecu skrbno spr-

viš v denarnico? Gotovo boš kdaj presneto na tesnem z denarjem. Takrat boš potrkal na vrata socialno-ekonomske komisije. Pri referentu v letniku boš oddal prošnjo za subvencijo, ki bo preko odbora združenja tvoje fakultete in z njegovim priporočilom prišla do te komisije. Trije študentje in trije profesorji, komisija Kuratorija, bo potem odločila o njej. Dobil boš tisočaka, morda celo šest, pač glede na to, koliko jih sam premoreš. In tako boš vsakega prvega stal v vrsti za bloke, tule za vogalom v Ljudski kuhinji, Delavksem domu, Triglavu, v Kolegiju ali v Naselju in če nimaš posebno zdrave prebave, morda celo v zdravstveni menzi.

Verjetno te bo včasih zamikal radio, smučke ali morda nova obleka. Ne glej takrat žalostno skozi šipe izloženih oken, stiskajoč v roki prazen mošnjček, ampak se pogumno odloči za posojilo. Dvajset tisoč boš dobil gotovo. Za 6 mesecev in to brez obresti. Kaj meniš, ga boš lahko v tem roku vrnil? Če dovoliš, ti svetujem, da napraviš tako, ker ti bo sicer vedno vesela Stefka zaračunala za vsak mesec 10% zamudne obresti. Pomni, da nisi edini, da je veliko tvojih kolegov, ki čakajo na denar ki ga boš vrnil. Zato bodi kolega in nikar ne odlašaj z vračtilom.

Neprijetno je stopiti z raztrganim podplatom na čevlju v moker jesenski dan. Hudo je pozimi brez toplega puloverja, brez knjig, brez papirja. Takrat zaprosi na svoji fakulteti za samopomoč. Ne bodo ti je odrekli. Koliko boš rabil? Ti bodo štirje tisočaki dovolj? Z zakrpanimi čevlji in knjgo pod pazduho boš bolj veselo gledal na svet. In takrat se ne boš čudil, zakaj je treba ob vpisu semestra plačati tudi prispevek za študentsko samopomoč, kaj ne?

In stanovanje?

Morda si še brez njega? Ga plačuješ morda predrago? Te je že zamikalo Naselje ali Akademski kolegij? Morda si celo med tistimi, ki so jim zavrnili prošnje. Veš, okoli 8000 nas je študentov v Ljubljani, v domovih pa ni postelj nitj za četrtino. Toda ne pozabi, da se gradi in se bo še veliko gradilo. Spet boš vložil prošnjo in če boš izpolnjeval pogoje, ne samo študijske, se ti bo morda nasmehnila sreča. Da se razumeva! Ne obljubljam ničesar, ker je to stvar sprejemne komisije, toda vseeno poskusi. Ko boš v Naselju in morda celo v dvojki, boš plačal za posteljo 2250 dinarjev, za kosilo 120 in 80 za večerjo. V Kolegiju boš imel poseljo ceneje. V dvojki za 2100, v trojki za 1700 in še snažilka ti bo od časa do časa za metlo pogladila parket. Boš pa zato pozimi plačal vsak mesec 500 dinarjev za premog, za kosilo 127 in večerjo 80. Za zajtrk boš plačal povsod kolikor boš pojedel. Torej nekako 8 tisočakov.

Se dinarja ne braniš?

Rad včasih poprimeš za delo? Torej stopiva do komisije za honorarne zaposlitve. Tu boš lahko izbral in se odločil za nekaj. Morda za prometno mlico, morda boš štel promet na ljubljanskih cestah, morda boš izkopaval ostanke stare Ljubljane. Rad inštruiraš? Te je že kdaj zamikalo postati turistični vodič? Pa tudi sam si boš velikokrat našel delo. Toda poslušaj nasvet in zahtevaj, da ti honorar izplačajo preko komisije, kjer boš dobil tako ves bruto zaslužek, brez davka in drugih odbitkov. Da boš pustil 5% komisiji za njeno poslovanje, se ti ne bo zdelo preveč? Vabim te, da prideš semkaj večkrat pogledat. Iz te komisije bo še

marsikaj. Že zdaj te bodo poslali za kak dan v eno ljubljanskih tovarn kot dopolnilno delovno silo, poskrbeli bodo za redno izplačevanje honorarja in ti skratka omogočili, da si sam zaslužiš za knjige, kino ali celo več, če si priden.

Te zanima svet za mejami?

Te zanimajo tuje dežele, življenje tujih študentov? Za prakse v inozemstvu si že slišal? Tu, naravnost, ima prostore komisija za mednarodne zveze. Toda dovoli! Obvladaš kak tuj jezik? No, nič hudega, saj naju bodo razumeli tudi tako, po domače. Tule vsako leto organizirajo mednarodno študentsko srečanje, na katerem se srečujejo študentje vsega sveta. Izmenjajo svoje izkušnje in svoje poglede na probleme v svetu. Od tod vodijo pota v Lund, Stockholm, Helsinki, Göttingen, Solun, Grenoble in kdo ve kam še. Od tod odhaja in, sem prihaja vsako leto vrsta kontaktnih štipendistov, ki gradijo most med študenti narodov vsega sveta. In če te bo zamikalo s kolegi na študijsko ekskurzijo kam preko meje, boš tukaj dobil vse, kar boš rabil. Ti zanima morda problematika Južne Amerike, Afrike, Bližnji vzhod? Vključi se v njihovo študijsko podkomisijo. Radi te bodo sprejeli in Mičo ti bo obljubil, da ti ne bo dolgčas, ker imajo letos velike načrte.

Si morda tehnik, medicinec, ekonomist? Te mika praksa v tujini? Ne avto in delo v rudniku, praksa! Obrni se na podpore, ki skrbijo za mednarodno izmenjavo študentov praktikantov. Dokaj dobro mesto na rang listi fakultete, formular jugoslovanskega odbora, potni list in nekaj denarja. Pa seveda znanje jezika, kar sicer pravi, da je boljše, če ostaneš doma. Srečno in koristno izrabi čas. Sicer pa si zdaj še premlad in premalo veš za prakso.

In tvoja kultura?

Saj si bil konec oktobra gotovo na Akademikovem večeru? Nisi! Potem nikar ne izpusti več take prilike. Spustiva se v prvo nadstropje, levo od stopnišča. Tukaj domuje velika Akademikova družina. Okrog skrbno počesanega Petra je vedno veselo, vedno živahno. Gotovo si že slišal o lanskem jugoslovanskem kulturnem festivalu študentov. In za letošnjo mednarodnega, ki bo spomlad v Ljubljani? Za »Marolta«, za akademsko folklorno skupino pa si že slišal. Morda si celo že zaploskal njihovi »ta potrkani!« In to, da jim je ploskala že skoro vsa Evropa, si slišal? In kako so jo letos zagodli jugoslovanski emigraciji v Parizu! Pravi, da so plesali kot še nikoli doslej.

Pa za Vodopivec si že slišal? In za Tomšičevce? In za njihove uspehe med

kmeti v Prekmurju in na Primorskem? In kako so dosegali svoje največje uspehe v Arezzu, v Solunu in kaj bi ti pravil kod še. Poješ? Stopi med nje, postani član njihovi velike družine. Krstil te bodo, ko boš prišel, ti zapeli pred magistratom in se te spominjali, ko te že dolgo ne bo več v Ljubljani.

Pa za Koroški oktet si že slišal? Si v mislih že zapel z njimi, ko so te melodije njihovih ubranih glasov zazibale v sanjarjenje? In za Acija Müllerja? Veš, stopi raje ker sam noter in jih povprašaj, kdo vse se ponaša s tem, da je član njihove družine. Morda boš dobil celo črno kavo, če imaš dva kovača. Gotovo pa boš dobil izčrpen odgovor, da ti ne bo žal, če me boš ubogal. In če se odločiš za eno ali drugo skupino, ti gotovo ne bo žal. Teško bo, velikokrat boš z robcem brisal znoj z vratu, preden boš znal tako kot ta stari. A le vztrajaj, saj si mlad!

Veš kaj pomeni hoo-ruk?

Ne morem, da se ti ne bi pohvalil z našimi brigadami. Letos se boš gotovo tudi ti prijavil v eno izmed njih. Franc Rozman-Stane, Boris Kidrič, Tone Tomšič, Pohorski heroji, to so imena brigad, ki jih že od prvih povojnih akcij nosijo brigade študentov ljubljanske univerze. In do zdaj jih niso še n koli osramotile. Pridi enkrat, vzemi si čas in si ogled vse diplome in priznanja, ki so jih že dobile. Našel boš marsikatero odlikovanje med njimi in trakove revolucije, ki so jih prinesle brigade letos s seboj. Boš šel prihodnje leto z nami? Pa kaj te sprajujem! Gotovo si že bil in če si bil enkrat, greš vedno.

V počitnicah boš morda v zadregi za letovanje. Vabim te z nami v Ankaran. Sonce in zrak sta zastoj. Hrana in postelja za štiristo dinarjev. Vodo boš pa plačal, če hočeš na plažo z žico ograjenega hotela. Pa pošli raje Rudija v Naselju in on ti bo povedal vse kar bi te moglo zanimati.

Si športnik? Ljubitelj ljudske tehnike morda? Se greš včasih novinarja? Vse to je tudi pri nas. Pridi, vključi se v življenje, v delo. Namenjeno je tebi.

In za konec?

Po novem letu boš verjetno opazil parole in velike napise z znakom ZSJ. Povedali ti bodo, da je v Ljubljani kongres. Spomni se takrat današnjega obiska. Vzemi si takrat v roke majhno knjižico, statut, ki te bo spoznal z organizacijo podrobneje in nikar ne pozabi, da je ta organizacija tvoja.

Končala sva. Videl si marsikaj. Ne vsega, vendar veliko. In vtis? Ob vsem tem bo treba še študirati, tega mladi prijatelj nikar ne pozabi. **kml**

Utihnila je pesem ceste

Nobena skrivnost ni, nasprotno: samo po sebi je že razumljivo, da smo študentje tudi letos poslali brigade na avtomobilsko cesto. Letos so šle tri, s skupno 330 brigadirji. Sprva je pri prijavi malo slabo kazalo, nekateri so bili skeptični, vendar je bil strah skoraj odveč. Pravčasno je uspelo zbrati prijave za tri zvezne brigade — III. ŠDP »Pohorski bataljon«, IV. ŠDB »France Rozman-Stane« in V. ŠDB »Boris Kidrič«, poleg teh pa so delale še ostale lokalne brigade, kot pravniška na Otočcu s 70 brigadirji, dve v Naselju, vsaka s po 50 brigadirji, precej študentov pa se je udeležilo ostalih lokalnih akcij po Sloveniji. Razen tega pa so študentje sodelovali še kot strokovni kader v nekaterih srednješolskih brigadah ali pa na manjših lokalnih akcijah v okviru študentskih pokrajinskih klubov.

Tako je v letošnjem letu sodelovalo na

brigadirje. Nekaj konkretnih problemov: mesec dni je premalo, da bi dosegli najboljši stvarni zaključek, vsekakor pa je bil mesec dni dovolj, da so se brigadirji lahko prepričali o koristnosti in potrebi družbenega upravljanja v brigadi. To je bila koristna šola, kjer so se študentje korenito spoznali s problemi in nalogami upravljanja, ki se v bistvu ne loči od upravljanja v gospodarstvu.

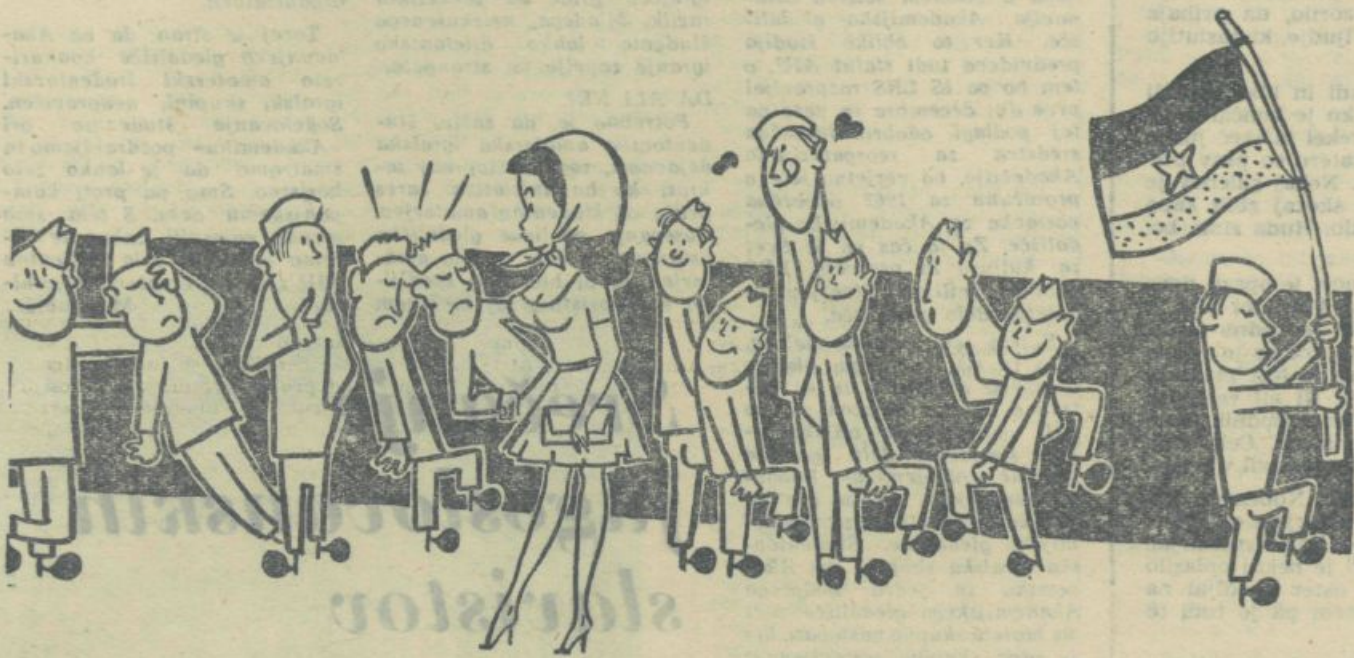
Če analiziramo brigadirsko samoupravljanje, nam to postavlja zahtevo, da je tudi tukaj potrebno začeti od spodaj, od brigadirja, čete, brigadne konference, do sveta naselja. S tem dosežemo, da se pojem upravljanja razširi med mladimi ljudmi in jih pritegne k sodelovanju pri vseh problemih. Poglejmo, kako so potekale brigadne konference. V največ primerih so prinašale konkretne naloge optimistično, polne navdušenja, ki pa se

zaradi nepoznavanja stvari in malodušnosti nekaterih brigadirjev in članov brigadnih konferenc, ne ostvarja. Zato so se morali marsikje nasloniti na centralistično upravljanje s strani vodstva oziroma štaba brigade, kar pa je zaviral širitev in krepitev samoupravljanja. Problemi, ki so se najbolj pogosto pojavljali, so bili v zvezi s traso in življenjem v naselju. Kakor so se v drugem primeru laže reševali preko sveta naselja, pa so bili problemi z deloviščem in delom skoraj preveč, da bi jih brigadna konferenca lahko reševala. Kljub navidezni povezanosti z upravo podjetja, se je marsikdaj dogajalo, da delo ni bilo v redu izvršeno, niti ni bil delovni učinek dober, kar je sledilo iz nesodelovanja na podlagi upravljanja med podjetjem in brigadirji. Po navadi so bila krivec podjetja sama, ki se niso znala vključiti v delo mladine.

Pri tem je potrebno omeniti, da so brigadirji na vsakem mestu, začeni s zborom brigade, pa preko sveta naselja, izstopali s pravnimi stališči in koristnimi predlogi, ki so se nanašali na boljše in lepše življenje v naselju. Tu so dosegli afirmacijo družbenega upravljanja. Pravilna stališča štabov brigad, ki so dopuščala maksimalno demokracijo vsakemu posamezniku, so pripomogla k uspehu dela brigadne konference. Kolektivna kritika in diskusije so bile poglaviti vzrok, da ni bilo večjih problemov v brigadah samih, kar se vidi tudi iz tega, da ni bilo večjih disciplinskih prekrškov in kaznovanj.

Naša zaupanja so opravičili tudi sveti naselji, ki so bili včasih res nesebično prizadevni. Lahko pa očitamo, da so bili marsikdaj preveč popustljivi in premalo zahtevni, da bi se vse naloge uresničile, posebno če želimo uspeti pri konkretnih zaključkih in to brez kakršnih koli pristranosti. Z ozirom na to, da smo na začetku nove, koristne poti, moramo v bodoče seznanjati brigadirje z doseženimi rezultati in njihovim pomenom in prikazati stvari v pravilni luči. Z različnimi mnenji bomo stvari samo še izkristalizirali in dosegli, da izpolnimo svojo obveznost — vzgojiti v lastnih vrstah mlade upravljavce, ki se bodo kasneje lahko vključili v delo kateregakoli kolektiva.

delovnih akcijah 527 študentov, kar je 7 odstotkov redno vpisanih študentov.

Vse študentske delovne brigade so se vrnile z vsemi priznanji z akcije. Brigade, ki so sodelovale na zvezni akciji so dobile priznanja udarnih, specialno pohvaljenih, osvojile pa so tudi Trak revolucije, medtem ko so brigade, ki so delale na lokalni akciji osvojile naslove udarnih in specialno pohvaljenih.

Tudi letos so brigadirji obiskovali razne tečaje in to kar v velikem številu — 80 odstotkov, za tekmovanja v različnih športnih panogah pa je 74 odstotkov brigadirjev prejelo spominske športne značke.

Družbeno brigadirsko upravljanje je bilo letos nov pojem za stare in nove

PIŠE KOMANDANT IV. ŠDB »FRANC ROZMAN-STANE«

Kubik, še en kubik

IV. ljubljanska študentska delovna brigada »France Rozman-Stane« je delala na odseku avtomobilske ceste v Južni Srbiji, točneje v Mazaracu pri Vranjski Banji. Mladinsko naselje »Stanka Pavnoviča« bi lahko šteli med najslabša naselja ob trasi, saj je služilo temu namenu že leta 1958 v Sloveniji. Barakam se je ta častitljiva starost seveda precej poznala, prav tako tudi notranji opremljeni, ki ni mogla zadovoljiti tisti, ki so pričakovali udobnost železnih postelj z žimnicami. Naši začetni vtisi torej niso bili najbolj rožnati.

Sestav brigade je bil zelo pisan. Nekaj čez polovico brigadirjev so tvorili študentje filozofske fakultete, ostali del brigade pa študentje naravoslovne, tehnološke in medicinske fakultete ter Višje pedagoške šole. Od skupnega števila 105 brigadirjev smo imeli v brigadi 40 brigadirj, kar je razmeroma visoka številka, posebno še za tako zahtevno delovišče, kot smo ga imeli mi. Moram pa takoj poudariti, da nas dekleta niso razočarala. Na delovišču so bile prizadevne, v naselju pa so mnogo pripomogle k razvitemu družabnemu življenju in nam s svojimi nastopi na športnem in kulturnem področju prinesle številna priznanja, brez katerih bi bil splošen uspeh brigade precej manjši.

Lahko rečem, da so bili delovni pogoji, s katerimi se je morala spoprijeti naša brigada, zelo težki. Sprejeti smo morali

delo pri dveh podjetjih in delati v dveh izmenah, pa še takrat so nas neredko razcepili na več delovišč. To pomeni, da je bila brigada skupaj samo od večernega zbora dalje. Tudi delo samo je bilo zahtevnejše kot drugod. Izkop trase na terenu, kjer prevladuje kamen in betoriranje stebrov za most čez Južno Moravo, je zahteval maksimalno naprežanje naših mišic. Imeli smo še to smolo, da nas dež ni niti enkrat zmotil, tako da smo izkoristili vse delovne dni, kar pa smo na koncu, sicer utrujeni, toda vsaj rahlo ponosni, šteli v prid našega namena: čimveč doprinesiti k izgradnji letošnjega odseka avtomobilske ceste.

Delo v dveh izmenah je terjalo od nas mnogo iznajdljivosti pri aktivnosti izven delovišča, saj so bili s tem vsi naši načrti takorekoč postavljeni na glavo. Ni bilo lahko sestaviti športne reprezentance in zbrati skupine za zabavno-kulturno udejstvovanje. Jedro vseh športnih reprezentanc naselja so kljub temu sestavljali naši brigadirji — naši kulturniki pa se prav tako lahko ponašajo s tem, da so kot edini predstavljali naše naselje na festivalu graditeljev avtomobilske ceste v Vranju. Predavanja smo morali skoraj vedno organizirati po dvakrat, za vsako izmeno posebej. Vodil jih je aktivni predavatelj, ki je nekajkrat predaval tudi drugim brigadam v naselju. Na našo iniciativo je v naselju dvakrat izšlo glasilo »AVTOPUT I MI«, ki se je pod ured-

ništvom izkušenega brigadirja D. Graña upravičeno pridobila sloves ene najboljših brigadirskih publikacij.

Družbeno upravljanje se je kot novost letošnje zvezne delovne akcije uveljavilo tudi v naši brigadi. Sprostito je sile širše demokracije, ki je odpravila togost in birokratske odnose prejšnjih let. Brigadne konference so izčrpno obravnavale vse probleme, prav zaradi širše demokracije pa je tudi skoraj vsak večeren zbor predstavljal brigadno konferenco.

K pestrejšemu življenju v brigadi so mnogo pripomogli obiski. Poleg obiska s CK LMS pod vodstvom Francke Strmoletove moram še posebej omeniti obisk predsednika UO ZŠJ Janka Puklavca in dekana filozofske fakultete dr. Emila Štamparja ter predsednika FO ZŠJ filozofske fakultete Vojka Harmelja. Gostom smo vedno na najneposrednejši način prikazali brigadirsko življenje, tj. pa so bili — to posebno velja za gosta s filozofske fakultete — nad njim navdušeni.

Ce upoštevamo težavnost specifičnih pogojev na delovišču, nam mesečni povpreček 139% predstavlja velik uspeh. Še bolj pa smo ponosni na uspehe izven delovišča. V naselju smo vedno predstavljali gonilno silo vsega notranjega življenja. Čani naše brigade so opravljali vrsto najodgovornejših funkcij v okviru naselja. Če k temu prištejemo še naše sodelovanje na festivalu v Vranju, kjer je ženska ekipa zmagala v odbojki, pri kulturnem delu pa navdušeno sprejete točke ženskega dueta, prodorni uspeh recitacije in nagrado na literarnem natečaju, sem prepričan, da nisem neskraven, če trdim, da smo lahko z brigado v celoti zadovoljni. To mi še bolj zagotavlja dejstvo, da je velika večina naših brigadirjev bila navdušena nad enomesečnim življenjem v tako velikem kolektivu, kar je še zlasti pomembno, če upoštevamo, da je bilo z nami približno 80% taksnih, ki so se brigade orvič udeležili.

Franček Lasbaher

Tinč:

Prvi večer

Marmorni kip bohotnih lopat se svetlikajo pred nami.

Večer.

Cvet noči diši po oknih.

Širino nosnice.

Dlanj imamo polne krvave rje.

Cela prepredena

z znojno pajčevino.

Naše misti so ujete

v ogrado klecave hoje.

Večer.

Sence se vabijo

na sambo. Plesale bodo.

Utrujeni smo.

Grmi raztegujejo harmonike.

Utrujeni smo.

Pesek ploska poje.

Mi smo utrujeni.

Marmorni kip bohotnih lopat se svetlikajo iz teme.

Ponujajo se.

Mi smo pa utrujeni.

PTICE

Tretjega decembra se je vreme čez noč spremenilo, nastopila je zima. Prav do takrat je bila jesen, mila, tako da je zlatorjavo listje še ostalo na drevesih in je bila živa meja še zelena.

Nat Hocken, ki je kot vojni invalid dobival pokojnino, je delal le tri dni na teden na bližnji farmi. Opravljal je lažja dela, strigel živo mejo in izvrševal manjša popravila. Čeprav je bil poročen in je imel otroke, je bil bolj samotarske narave; najraje je delal sam. Rad je kaj mizaril ali pa popravil ograjo ob obali. Ob času kosila je nato sedel na skalnati obali in počasi žvečil malico, ki mu jo je dala žena s seboj in opazoval ptice. Najraje jih je opazoval v jeseni, ko so se tiste, ki niso odletele na jug, nemirno spreletavale nad morjem v velikih jatah.

Crne in bele, vrane in galebi, med seboj pomešane, v neprestanem iskanju nekakšne osvoboditve, nikoli zadovoljne in nikoli tiho. Nat je opazoval, kako doli v zalivu čakajo plime. Nemirne sile jeseni, nezadovoljnost, žalost so jih prisilile, da se združijo v jate, krožijo in kričijo; kakor da se morajo izživeti predno pride zima.

»Mogoče,« je premišljeval Nat ob svoji malici, »dobijo ptice v jeseni sporočilo, nekakšno opozorilo, da prihaja zima. Mnoge od njih poginejo. In kakor ljudje, ki zaslutijo bližnjo smrt, hočejo vse nadoknaditi.«

To jesen jih je bilo več kot ponavadi in bile so bolj nemirne. Nat je bil prepričan o tem in ko je končal z delom, je omenil gospodarju. »Res je,« je rekel ta »več jih je kot ponavadi, tudi sam sem opazil. Nekatero prav predrzne, traktorja se sploh ne prestrašijo. Nekaj galebov je letelo tako blizu moje glave, da so mi skoraj zbili kapo z nje! Mislim, da se bo vreme spremenilo. Huda zima bo. Zato so tako nemirne.«

Ko se je vračal Nat preko polja domov, je opazil nove jate, ki so letele od zahoda proti morju. Vetrna ni bilo in sivo morje je bilo mirno. Vreme je bilo še vedno toplo. Gospodar je imel glede zime prav, še tisto noč se je vreme spremenilo. Nekaj po drugi uri ponoči se je Nat prebudil in slišal, kako veter zavija skozi dimnik. Ni bil veter, ki prinaša nevihto in dež, ampak suh in leden vzhodnik. Tudi morje v zalivu je že divje udarjalo ob stene. Celo zrak v sobi je postal hladnejši in Nat se je tesneje zavil v odejo.

Potem je zaslišal rahle udarce po oknu. Nobenega drevesa ni bilo blizu hiše, da bi veje lahko udarjale ob okno. Poslušal je in neznan šum ga je vedno bolj vznemirjal. Vstal je in stopil k oknu. Ko ga je odprl je nekaj oplazilo njegovo roko in takoj nato je začutil oster zbodiljal na členku. Videl je le še frfotanje kril, potem pa je tudi to izginilo nad streho.

Bila je ptica: kakšne vrste ni vedel. Verjetno jo je veter prignal na okensko polico. Zaprl je okno in se vrnil v posteljo. Roka mu je nekoliko krvavela. Zopet je poskušal zaspati.

Nenadoma se je trkanje po oknu zopet začelo. Tokrat je bilo močnejše in trdovratnejše, tako, da se je zbudila tudi njegova žena. Medtem, ko se je obračala na drugo stran mu je zaspano rekla: »Poglej, kaj je z oknom, Nat, nekaj ropota.«

»Saj sem že pogledal, nekaj ptic skuša priti v sobo. Ali ne slišiš vetra? Piha vzhodnik in ptice iščejo zaklonišča.«

»Oh, pa jih preženi! Ne morem spati pri tem hrupu,« je rekla že na pol v snu.

Zopet je stopil k oknu in ko ga je odprl, ni bilo tam ene ptice ampak pol ducata; zagnale so se mu naravnost v obraz. Zakričal je, udarjal po njih z rokami, dokler jih ni preplašil. Odletele so preko strehe in izginile. Hitro je zaprl okno.

»Ali si jih slišala?« je vprašal ženo. Napadle so me in mi skoraj izključevali oči.« Stal je pri oknu in strmel v temo. Žena je nekaj zaspano zamrmrala s postelje.

»Nikar ne misli, da si izmišljujem,« je rekel jezno. »Povem ti, da so bile ptice na oknu in da so poskušale priti v sobo.«

Nenadoma se je zaslišal iz otroške sobe prestrašen krik.

»To je Jill,« je rekla žena in se dvignila v postelji, »poglej no, kaj ji je.«

Nat je prižgal svečo, toda, ko je odprl vrata, je prepil na hodniku svečo ugasnil. Tedaj je zaslišal drugi krik iz otroške sobe in ko je spodbijajoč se v temi stopil v njihovo sobo, je začutil okoli sebe plahutanje kril. Okno je bilo na široko odprto. Ptice so se v temi zaletavale v strop, stene in pohištvo.

»Je že dobro, saj sem tukaj,« je zavpil Nat in otroka sta jokajoč planila k njemu.

»Kaj pa je Nat, kaj se godi?« je zaslišal klicati ženo iz sosednje sobe. Hitro je porinil otroka skozi vrata v hodnik in zaprl vrata, tako da je ostal v sobi sam s pticami. Potegnil je odejo s postelje in začel mahati z njo okoli sebe. Čutil je udarce njihovih teles in plahutanje kril, a se niso vdale. Znova in znova so se zaletavale vanj in ga kjuvale po rokah in glavi. Ovil si je odejo okrog glave in na slepo udarjal z rokami okrog sebe. Skozi vrata si ni upal, ker bi mu sledile. Ni vedel kako dolgo se je boril v temi, toda nazadnje je plahutanje kril okoli njega le ponehalo in skozi odejo je začutil svetlobo. Čakal je in poslušal; vse je bilo tiho, le jokanje enega od otrok se je slišalo iz spalnice. Snel si je odejo z glave in pogledal okoli sebe. Mrzlo, sivo jutro je napolnilo sobo. Svetloba je prepodila ptice; ostale so le mrtve na tleh. Nat je strmel v majhna telesa, pretresen in grožen. Gotovo petdeset jih je ležalo na tleh, samih majhnih ptic. Bile so taščice, vrabci, ščinkavci, škranjčki in senice, ptice, ki se ponavadi družijo le v svoje jate, sedaj pa kakor, da so se združile, da bi skupno poginile. Obšla ga je slabost in stopil je k oknu.

Akademijsko in akademsko gledališče

NA VZPOREDNICAH

S tem sestavkom nameravam pojasniti nekatere odnose med Akademijo za igralsko umetnost in Studentovskim kulturno umetniškim društvom »Akademik«. Vprašanje je postalo aktualno v zadnjem času, ko se slišijo vesti o Akademijskem gledališču AIU. To bi naj bila tretja stopnja, ki bo v praksi dopolnjevala teoretično pridobljeno znanje. To izpopolnjevanje bo pod nadzorstvom in strokovnim vodstvom pedagogov in bo namenjeno javnosti. Tako »prekaljeni« bodo študentje zapustili Akademijo, ter po uspešnem podiplomskem študiju nastopili svojo pot dramskih igralcev ali režiserjev pri poklicnih gledališčih. Začetne oblike Akademijskega gledališča bodo razširjene produkcije slušateljev in bodo namenjene javnosti.

Vsako gledališče mora imeti ustanovitelja, ki zanj skrbi. V tem primeru je ustanovitelj AIU, ki v smislu novega zakona o visokem šolstvu ustanavlja Akademijsko gledališče. Ker to obliko študija predvideva tudi statut AIU, o tem bo pa IS LRS razpravljala prve dni decembra in nato na tej podlagi odobrila finančna sredstva za reorganizirano Akademijo, bo verjetno šele v proračunu za 1962 odobrena postavka za Akademijsko gledališče. Za ta čas pa je Svet za kulturo in prosveto LRS odobrila milijon dinarjev za začetno delo gledališča.

S tem sem pojasnil naloge, delo in cilj bodočega Akademijskega gledališča in ni potrebna nobena bojazen, da bo AIU onemogočala ali kakorkoli škodovala delu igralske skupine »Akademika«. Ponovno poudarjam, da ne gre za akademsko, ampak za akademsko gledališče. Studentovska igralska skupina pri Akademiku in jedro bodočega Akademijskega gledališča tudi ne moreta skupno nastopati, ker je prva skupina sestavljena iz študentov in dijakov-amaterjev, druga pa iz študentov, ki se mislijo posvetiti po končanem študiju igralskemu poklicu. Jasno je tudi, da se strokovno znanje in sposobnosti prvih in drugih razlikujejo; družijo jih le entuziazem in veselje do igranja, kar seveda še zdaleč ne zadošča.

Akademija za igralsko umetnost prepoveduje slušateljem prvih štiri semestrov delo izven Akademije, ker le-ti premalo znajo za samostojno nastopanje izven šole, po drugi strani pa so preobremenjeni s predavanji, vajami, seminarji itd. Študentje ostalih dveh letnikov lahko sodelujejo izven šole z dovoljenjem uprave, vendar mora imeti študent v redu opravljene študijske obveznosti. Zato slušatelji AIU tudi ne sodelujejo pri študentovski amaterski skupini. Akademija za igralsko umetnost in Zveza študentov ne branita nobenemu članu sodelovanje izven Akademije v družbenih, mladinskih in športnih organizacijah. Prav tako ne branita slušateljem zadnjih dveh letnikov, da nastopajo izven šole kot igralci, režiserji, dramaturgi itd., če se le-ti odločijo za sodelovanje v poklicnih in neamaterskih ustanovah.

Nasprotno pa odklanjata sodelovanje z amaterskimi skupinami, kjer pri ocenjevanju dela poklicnih in amaterskih igralcev pride do prevelikih razlik. Mladega, neizkušenega študenta lahko diletantsko igranje zapelje na stranpota.

DA ALI NE?

Potrebno je, da zaživi študentovska amaterska igralska dejavnost, toda zaživi naj takrat, ko bo iniciativa zares prišla od študentov amaterjev. Poseganje poklicne gledališke ustanove ali šole v delo amaterjev pa bi bilo bolj škodljivo kot koristno, saj bi s tem

kvarili čisti amaterizem. Tako se lahko zgodi, da študentje Akademije v epizodnih vlogah prekosijo amaterje v glavnih vlogah, v nasprotnem slučaju pa jih lahko tudi daleč prekašajo. V obeh primerih nujno pride do disharmonije, ki bo opazna vsakemu gledalcu. — Kakor ne moremo neke mu amaterskemu študentovskemu zabavnemu orkestru dati »injekcije« in ga okrepiti s slušatelji Glasbene akademije, ne moremo s poklicnimi igralci umetno vzdrževati amatersko igralsko skupino. Lahko pa študentje III. in IV. letnika sodelujejo pri amaterski skupini kot režiserji in organizatorji.

Torej je strah, da bo Akademijsko gledališče konkuriralo amaterski študentovski igralski skupini, neupravičen. Sodelovanje študentov pri »Akademiku« pozdravljamo in smatramo da je lahko zelo koristno. Smo pa proti kampanjskemu delu. S tem smo menda pojasnili, zakaj ne moremo istovetiti dela študentov AIU z delom amaterskih igralcev. M. Ljubič

Srečanje jugoslovanskih slavistov

Kongres Zveze slavističnih društev Jugoslavije, ki je bil od 18. do 23. septembra v Ljubljani, je za teden dni združil velik del jugoslovanskih slavistov pri obravnavanju strokovnih problemov.

Delovni program kongresa je bil zelo zgoščen in čas izkoriščen do največje mere. Razen dveh plenarnih dopoldnevov je delo potekalo v treh sekcijah, literarnozgodovinski, lingvistični in pedagoški.

V slavnostnem delu kongresa so bili pred Narodno in univerzitetno knjižnico odkriti spominski kipi treh slovenskih slavistov, prof. Kidriča, prof. Nahtigala in prof. Ramovša, ki jih je odkril predsednik SAZU tovariš Josip Vidmar.

Nekaj predavanj na plenarnih dopoldnevih je bilo posvečenih jubilejem, ki jih priznujemo v letošnjem letu. (20. obletnica vstaje, stoletnica srbskega in hrvatskega gledališča, jubilej Dostoevskega Obradoviča in stoletnica izdaje zbornika makedonskih narodnih pesmi, ki sta jih zbrala brata Miladinova).

Mnogi predavatelji, predvsem v literarnozgodovinski sekciji, so v prepričanju, da je kongres v zveznem merilu bolj primeren za teoretična razglabljanja kot za obdelavo konkretnih literarnozgodovinskih tem, bolj ali manj

uspešno iskali nove smeri v literarnozgodovinskih metodah in nove poglede na umetniško delo. Poleg tega je predavatelj močno zanimalo najnovejšo obdobje jugoslovanskih književnosti in mesto in pomen literarne zgodovine v današnjem času in v družbi. Te teme so zbudile mnogo zanimanja, posebno predavanje o povojni slovenski književnosti, kjer je Josip Vidmar ostro obsodil prozaično usmerjenost mladih ustvarjalcev, ki se kaže v odklanjanju od naše stvarnosti in človeka.

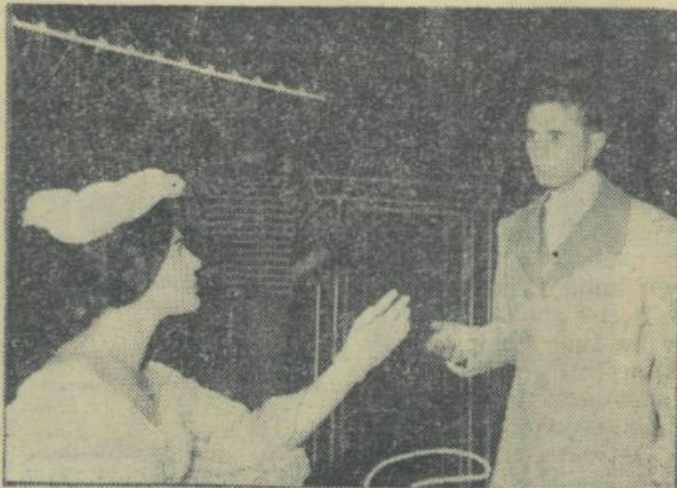
V jezikoslovni sekciji so uspešno poskušali prodreti zagovorniki modernih znanstvenih metod, dialektolog iz vseh delov Jugoslavije pa so posredovali mnogo zanimivih novosti iz svojega področja.

Pedagoška sekcija se je ukvarjala s perečimi vprašanji ob novi šolski reformi, ki je prinesla tudi v metodiko pouka mnogo sprememb in novosti.

Po tretjem slavističnem kongresu lahko rečemo, da je vsaj v obrisi prikazal delo jugoslovanskih univerzitetnih centrov, od domačega do makedonskega, ki pogumno premaguje začetne težave in se spoprijema s širokim področjem neraziskanih problemov.

Čeprav so kongresu očitali premalo znanstvene resnosti, organizacijo opravičuje kriterij, po katerem so bili referati in predavanja sprejeti na kongres. Nemogoče bi bilo pričakovati drugačno raven, saj zaradi objektivnih razlogov komisije niso izbrale tem. Selekcijo so izvedli poslušalci in diskutanti, kolikor je to dopuščal strogo in skopo odmerjeni čas.

Namen takih sestankov je, da sodelujoči izmenjavajo svoje misli in poročajo o svojih dosežkih v zadnjem času in to posredujejo tudi tistim slavistom, ki sicer nimajo stika z novjšim razvojem slavističnih znanosti. Ta namen bi bil popolnoma dosežen šele z zapisom vseh kongresnih predavanj, to je z izdajo kongresnega zbornika, ki zaradi tehničnih ovir žal ni mogoča. Predavanja pa bodo objavljena v jugoslovanskih strokovnih revijah.

Irena Prosen in Stanko Potisk v drami »Za Lukrecijo«

Študentovsko gledališče

»Ljubljanski študentje se zanimajo za gledališče. Delovati hočejo v svojem amaterskem gledališču. V okviru »Akademika« moramo ustanoviti akademsko gledališče.«

Podobne glasove smo v zadnjih letih že nekajkrat slišali. Lani smo doživeli celo nekakšno premiero študentovskega gledališča, predstavo Ingeovega »Piknika«. Predstava je bila lahkotna in ni zadovoljila niti sodelavcev niti gledalcev. Kje so vzroki za neuspeh? Pri odgovoru se bom oprl na tisto, kar smo videli na letošnjem mednarodnem študentovskem festivalu v Zadru in na to, kar sem slišal od dunajskih študentov. Upoštevati bom skušal tudi slovenske gledališke razmere.

Zadar

Značilno za to srečanje je bilo, da študentovske gledališke skupine niso amaterske, ki igrajo za lastno zabavo. Vsaka nam je hotela nekaj povedati, skoraj pri vseh je bilo opaziti kritičen odnos do sodobnega življenja, vsi so skušali biti čim sodobnejši. Kvalitetna študentovska gle-

dališča po svetu skušajo biti čim bolj revolucionarna in družbeno kritična. — Opozoril pa bi rad na to, da mora biti revolucionarnost smiselna. Kot primer naj navedem predstavo Studentovskega eksperimentalnega kazališta (Zagreb). Renesančnega Dunde Maroja so igrali na sceni, ki so jo sproti sestavljali iz raznobarnih kvadrov in v kostumih, ki predvsem niso hoteli biti renesančno dubrovniški. Zakaj je bila ta predstava takšna, kaj nam je ta mešanica stihov in nesmiselnih akcij hotela povedati, ne vem. Res je, da je bila to eksperimentalna predstava, a tudi eksperiment mora imeti svoj izvor in svoj namen. To sem omenil zato, ker je takšno »eksperimentiranje« v jugoslovanski kulturi močno razširjeno. Skušamo biti moderni in sodobni, pa smo le diletantski, v najboljšem primeru modni. Biti sodoben se (poleg ostalega) pravi biti tudi samosvoj. V tem je lahko tudi čar študentovskega gledališča.

Zadar nam je torej pokazal, da je za študentovska gledališča značilna velika gledališka živahnost.

Dunaj

Cepprav je Dunaj sorazmerno blizu Zadru, dunajski študentje niso gostovali pri nas. Svoje gledališče so ustanovili šele proti koncu lanske sezone. Vzpodbuda za ustanovitev gledališča je prišla spontano od študentov in ne od vodstva študentovske organizacije.

Gledališče so otvorili 17. marca. Najprej so igrali Nestroyevu Freiheit in Krähwinkel. Naslednja predstava je bila že 24. marca. Igrali so Clandelovo. Oznanjenje. Čez dober mesec so uprizorili večer enodejank Pirandella, Cocteauja in Wilderja, kasneje pa še Auonilhejevo Medejo. Zanimiva je bila peta premiera, Mozartova opera La finta semplice, ki so jo uvrstili v repertoar zaradi študentov, ki so hoteli nastopiti kot pevci. Vsak ponedeljek so pripravili alj literarni večer ali večera odlomkov iz dramskih del, brez inscenacije in brez kostumov.

Letos nameravajo igrati Ionesca (Zrtev dolžnosti), Adamova (Vsaj proti vsem), verjetno Lessinga (Mladi znanstvenik)... Na Dunaju stvar teče, kljub temu, da nimajo denarja in kljub temu, da jim študentovska organizacija ne more dati veliko podpore.

Ljubljana

V slovenski gledališki kulturi se zadnje čase pojavljajo močne prerodne težnje. Upajmo vsaj, da bo dosedanji razvoj tudi v prihodnje vsaj tako nagel kot v zadnjih dveh, treh letih. Morda je bil prvi uspešni sunek ravno ukinitve nekaterih gledališč. Ta gledališča namreč niso kaj prida odpirala vrat slovenski dramatik, z nezadostno gledališko kulturo so gojila klasični in sodobni gledališki repertoar.

Po ukinitvi gledališč se je pojavilo v Ljubljani več manjših, občasnih ali trajnejših gledaliških skupin. V vsa ta gledališča in tudi v ostala, pa vedno bolj prodira tudi domača dramatika. Nacionalna, svojska gledališka kultura je namreč brez lastne dramatike nemogoča.

Novo možnosti za razvoj gledališč naj bi omogočil tudi gledališki zakon, ki pa še ni dokončno izkristaliziran. Amaterskemu gledališču, ki ni poklicano, ne more dati moči nikakršna institucija in noben zakon ali statut. Učinkovitost amaterskega gledališča izhaja le iz poštenosti sodelovalcev samih. Zato mislim, da ljubljansko študentovsko gledališče ne bo moglo pravilno zaživeti prej, dokler ne bo resne vzpodbude in zavzetosti za delo med študenti samimi.

In ravno takšno študentovsko gledališče, ki bi opozarjalo na problem sodobnega človeka, ki bi prirejalo satirične večere, ki bi se ukvarjalo s problemi časa in tudi smiselno eksperimentiralo, je potrebno sedanji fazi razvoja gledališke kulture. Koga ne prizadenejo problemi in naspotja v družbi bolj kakor mladega človeka? Mladi ljudje bi morali opozarjati na malomeščansko samozadovoljstvo, ki ga v različnih oblikah prinaša dvig standarda, (ki se tudi na različne načine dviga) itd. Podobnih primerov je še dovolj.

O študentovskem gledališču sem zato pisal obširno in v takem okviru, ker moramo dati vsaki novi stvari v naši družbi svoj namen. Če bo študentovsko gledališče delovalo v podobnem smislu, bo brez dvoma doseglo svoj namen.

Muck

Zunaj je bil hud mraz in tla so bila zmrznjena. Morje je divje bobnelo, razpenjeni valovi so se glasno razbijali ob stenah zaliva. O pticah ni bilo nobenega sledu. Ničesar ni bilo slišati, razen vetra in morja. Zapr je okno in vrata otroške sobe in se vrnil v spalnico. Zena je sedela na postelji, Jill je spala poleg nje, mali Johnny pa ji je z zavezanim obrazom ležal v naročju. Zavesa na oknih so bile spuščene in na mizi je gorela sveča. Njen obraz je izgledal lep v rumeni svetlobi. Pokimala mu je.

»Zaspal je,« je zašepetala, »ampak šele sedaj. Nekaj ga je moralo porezati po obrazu. Celo okoli oči je bil krvav, Jill pravi, da so bile ptice. Pravi, da so bile ptice v sobi, ko se je zbudila.«

Zena ga je gledala prestrašeno, zbegano in on ni hotel, da bi videla, da je tudi sam pretresen in zbegan od dogodkov preteklih ur.

»Ptice so v oni sobi,« je rekel, »mrtve, kakih petdeset jih je. Vseh vrst. Kot da jih je zgrabila blaznost, ko je pritisnil vzhodnik.« Sedel je poleg žene na posteljo in jo prijel za roko. »Vreme je temu krivo, ne more biti drugega. To niso ptice odtod, pribežale so iz notranjosti.« »Toda Nat,« je šepetaje rekla žena, »saj se je vreme šele nocoj spremenilo. Sneg jih ni prignal. In lačne tudi niso, saj je dovolj hrane na poljih.«

»To je vreme,« ja ponovil Nat. »Povem ti, da je temu krivo vreme.« Njegov obraz je bil utrujen. Za trenutek sta se zastrmela drug v drugega brez besed.

»Grem v kuhinjo pripraviti skodelico čaja,« je rekel.

Pogled na kuhinjo ga je nekoliko pomiril. Posoda, lepo zložena po policah, miza in stoli, ženina košarica s pletenjem, otroške igrače, Sklonil se je in prižgal ogenj. Goreče trske in kadeči čajnik so pomenili udobnost in gotovost. Popil je svojo skodelico čaja, drugo pa odnesel ženi. Potem se je umil in oblekel in odprl večna vrata.

Nebo je bilo temno, svinčeno rjavi griči, ki so se še prejšnji dan bleščali v soncu, so bili temni in goli. Vzhodnik je kakor ostru britev ogolil drevesa in suho, odpadlo listje se je vrtinčilo v vetru. Tla so bila trdo zamrznjena. Nat ni pomnil tako hitre spremembe vremena. Zima je nastopila v eni sami noči.

Otroci so bili zbujeni. Jill je zgoraj klepetala in mali Johnny je zopet jokal. Slišal je glas svoje žene, pomirjevalen, tolažil. Kmalu so prišli doli. Medtem je pripravil zajtrk in dan se je začel kot ponavadi.

»Ali si pregledal ptice?« je vprašala Jill, že popolnoma pomirjena zaradi prijetne toplote v kuhinji, zaradi dnevne svetlobe in zaradi zajtrka. »Seveda, vse so odletele sedaj,« ji je odgovoril Nat. »Vzhodnik jih je prignal sem. Bile so preplašene in zgubljene, iskale so zaklonišča.« »Hotele so naju ključati,« je rekla mala Jill. »Poskušale so izključati Johnnyju oči.«

»To je bilo vse zaradi strahu,« jo je tolažil Nat. »Niso vedele kje so, v temni sobi.«

»Upam, da jih ne bo več,« je rekla Jill. »Mogoče so pa lačne in če jim damo na okno kruh, ga bodo pojedle in odletele proč.«

Pojedla je in šla iskat svoj plašč in šolsko torbico. Nat ni rekel ničesar, toda ujel je ženin pogled preko mize in brez besed sta se sporazumela.

»Sprememim te do avtobusa, Jill,« je rekel. »Danes tako ne delam na farmi.« In medtem, ko se je otrok pripravljal za v šolo, je rekel ženi: »Vsa okna in vrata naj bodo zaprta, za vsak primer. Stopil bom na farmo, da vidim, če so tudi tam ponoči kaj slišali.« Potem sta z malo Jill odšla. Otrok je že pozabil, kaj se je zgodilo ponoči in je veselo skakal okoli njega.

»Ali bo snežilo?« je vprašala. »Mrzlo je dovolj.«

Pogledal je po temnem nebu in čutil kako se mu veter upira v ramena.

»Ne, ne bo snežilo. To je črna zima, ne bela.«

Vso pot je oprezal za pticami, toda videl ni nobene. Drugi otroci so že čakali na avtobusni postaji, vsi oblečeni in zaviti kot Jill, z obrazi belimi od mraza. Jill je stekla k njim. Začela se je prerivati in smejati z drugimi deklicami. Na ptice je čisto pozabila. Potem je po hribu pripekljal avtobus. Nat jo je posadil nanj, nato pa krenil proti farmi. Hlapec Jim je ropotal po dvorišču.

»Ali je gospodar doma?« je vprašal Nat.

»Na trg je šel,« je rekel Jim. »Danes je vendar torek, ali ne?«

Odropotal je za skedenj, ni imel časa zanj. Nat je pozabil, da je torek. Dogodki pretekle noči so ga tako zmedli. Šel je do hiše in slišal Mrs. Trigg peti melodijo, ki jo je igral radio.

»Ali ste tu, gospa?« jo je poklical Nat.

Prišla je k vratom, velika, dobrodušna ženska.

»Halo, Mr. Hochen,« je rekla. »Ali vi veste od kod prihaja ta mraz? Mogoče iz Rusije? Še nikoli nisem videla take spremembe. In še huje bo menda, pravi radio. Nekaj v zvezi s polarnim krogom.«

»Danes še nismo poslušali radia,« je rekel Nat. »Imeli smo precej burno noč.«

»Ali sta otroka bolna?«

»Ne...« Ni vedel, kako bi ji povedal. Sedaj, pri dnevni svetlobi, se mu je zdela zgodba neverjetna. Poskušal ji je povedati, kaj se je zgodilo, pa je videl po njenih očeh, da mu ne verjame in misli, da ga je tlačila mora.

»Ali ste prepričani, da so bile prave ptice?« je smehljaje vprašala. »S perjem in vsem? Ne take, ki jih človek vidi, če pregloboko pogleda v kozarec?«

»Mrs. Trigg,« je rekel Nat užaljeno, »gotovo petdeset mrtvih ptic vseh vrst leži na tleh v otroški sobi. Napadle so mene in otroka.«

Mrs. Trigg je še vedno v dvomu strmela vanj. »Najbrž jih je vreme prineslo. Ko so prišle v sobo, niso znale več ven. Tuje ptice gotovo, iz polarnih krajev?«

»Ne,« je rekel Nat, »Bile so domače ptice.«

(Konec prihodnjic)

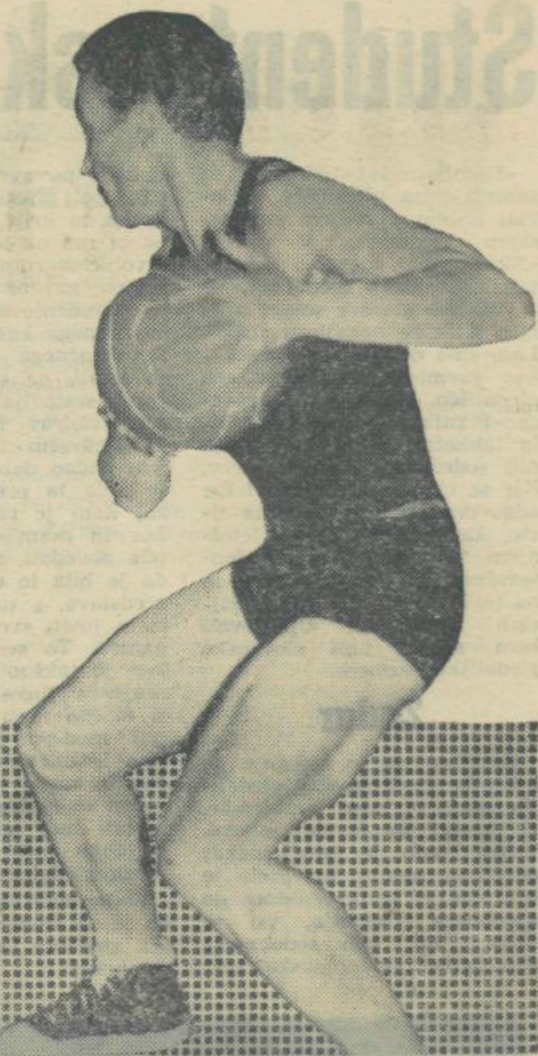

Ivo Andrić

Ni nas presenetila vest. Kakor da smo bili prepričani, da bo prišla, kakor da bi ne moglo biti drugače. Z njo se je začelo novo poglavje zgodovine jugoslovanskih književnosti, književnosti tistih malih narodov, ki je svet do nedavna komaj vedel zanje.

Jedro vseh dogajanj Andrićevih knjig je zgodovinsko. In v tej zgodovini je glavna oseba naš človek. Zdaj mu svet gleda v obraz in se ne čudi, da je ta obraz ravno tak, kot je njegov. Most na Drini veže dva sveta. Svet na tej strani, ki je zahod in svet na oni strani, ki je vzhod. Zdaj pa je za nas ta most postal tudi most, preko katerega bo šla v svet naša književnost. Zdaj bomo spremljali te korake s pogledom, ki bo drugačen, kakor je bil doslej. Več zaupanja bo v naše moči in več vere v našo zgodovino.

Nova Olympia

- Akademsko športno društvo bo razširilo svojo dejavnost
- Nove panoge: rokomet, hokej in morda plavanje ● V OLYMPIO naj bi pristopili: nogometaši TRIGLAVA, rokometasi ODREDA, smučarji ENOTNOSTI in hokejisti LJUBLJANE ●
- Kvaliteta in strokovnost ● Množično zaledje — univerza in študentska mladina ●

V športnih krogih in med študenti je že dalj časa slišati razprave o tem, da bo akademsko športno društvo pomnožilo svoje vrste in razširilo svojo dejavnost na panoge, ki jih v tem študentskem kolektivu doslej niso gojili.

Pobuda, gotovo najbolj resno, in predvsem pripravljeno, je dal sam študentski kolektiv, saj je bilo na sejah upravnega odbora večkrat zaslediti pripravljenost, da študentsko društvo razširi svojo dejavnost. Vzroki za taka stališča so nedvomno v želji utrditi kolektiv, ki ima v resnici močno zaledje prav v študentskih vrstah. Te misli so vodile tudi razne športne kolektive, ko so zdaj in v preteklosti videli določeno perspektivo prav v študentskem športnem društvu, in naposled še: okrajna zveza za telesno kulturo, ki enako meni, da so največje perspektive razvoja kvalitete in množičnosti v kolektivu, ki bo imej močno zaledje in ki mu bo prav zaradi tega treba načrtno pomagati.

Nova Olympia bo nedvomno morala in mora predstavljati najbolj kvaliteten zbor določenih športnih panog. Srednješolska in študentska mladina bosta morali tvoriti jedro tega kolektiva, kar gotovo ne bo težko. Vrsta najboljših športnikov v sedanjem kolektivu in kolektivih, ki se nameravajo pridružiti, je prav študentov.

V novo Olympio, če jo lahko tako imenujemo, bodo po vsej verjetnosti pristopili kolektivi, ki že danes v kvalitetnem pogledu predstavljajo največ v slovenskem merilu, ki pa imajo izredne pogoje, da stopnjujejo svoj kvaliteten razvoj in stopijo na vidno mesto v zveznem merilu. Poleg kolektivov, ki smo jih zgoraj omenili in za katere lahko z gotovostjo trdimo, da bodo v novem letu pomnožili vrste študentskega športnega društva, pa je velika verjetnost, da bodo pristopili tudi plavalci Ilirije ali pa združeni z Ljubljano. Nekateri stari kolek-

tivi, ki nimajo prav nobenih pogojev za delo in nadaljnji razvoj, bodo gotovo morali prenehati z delom: na primer AOK Olympia. Za druge bo treba najti primernejše rešitve tako, da bodo ob novodošlih kvalitetnih kolektivih predstavljali nekakšno pomožno enoto, v kateri bo mogoča vzgoja mladih in perspektivnih tekmovalcev — (na primer ANK Olympia).

Kvaliteta bo v novem študentskem športnem društvu nedvomno najpomembnejše merilo za nadaljnji obstoj in sploh delovanje vsakega posameznega kolektiva. Nova Olympia bo morala predstavljati skupnost najboljših, kajti le kvaliteta in tekmovalni uspehi, seveda ob pravilni športni vzgoji in morali, bodo tisto kar bo in kar bi naj predvsem vključevalo in privlačilo mladino. Za tako kvaliteto bo nedvomno treba imeti dovolj strokovnih moči, dovolj trenerjev, ki bodo tudi uporabljali moderna in sodobna sredstva za vzgojo, ne zgolj vrhunskih tekmovalcev, ampak tudi za vzgojo kadrov na sploh.

Razvoj takega kolektiva je v sedanjih pogojih že prav gotovo mogoč, predvsem pa nujno potreben. Razvoj visokošolskega študija vedno bolj postavlja v ospredje tudi telesno-kulturno dejavnost v okviru univerzitetnega študija in kot del splošnega izobraževanja. To praktično pomeni, da bo v nekaj letih na univerzi generacija, ki bo v telesnovzgojnem delu in izobraževanju imela nepretrgan tok od srednje šole pa do konca visokošolskega študija, vsaj na prvi stopnji. To bo izvirlo nedvomno množico ljudi, ki bo iskala svojo popolnejšo in vrhunsko izpopolnjevanje prav v takem kolektivu kot bo nova Olympia. Ne dvomimo, da bo to tudi lažje uresničila. Prav zaradi tega predstavlja pobuda za nov, kvalitetnejši, razširjen kolektiv važno dejavnost, ki ga študentska javnost lahko samo pozdravi.

LETOS PRVIČ - TELESNA KULTURA

Vsako leto predstavimo na straneh našega lista novim študentom tudi študentsko športno dejavnost. To šolsko leto pa je v telesno-vzgojno in športno dogajanje prineslo toliko pomembnih novosti, da velja še posebno opozoriti nanje. Telesna vzgoja si poti na univerzo ni utrla v enem letu. Precej časa mnogi niso imeli prilike za tovrstno udejstvovanje študentov. Na kratko si oglejmo malo zgodovine, spoznajmo bistvene točke prodera telesne vzgoje in športa na ljubljansko univerzo.

Pobuda je prišla iz študentskih vrst. Ko je Akademsko športno društvo pričelo preraščati v kvalitetno močan športni kolektiv, je skrb za športno dejavnost študentov prevzela Zveza študentov. V tem času, (po prvem kongresu za telesno kulturo), so ljubljanski študentje dobili precej sredstev, kateri so vložili v gradnjo športnega parka v Tivoliju.

Občuten napredek za množično športno udejstvovanje študentov pa pomeni delo Zveze študentskih športnih organizacij (ustan. januarja 1959). Obenem, ko je ZSSO privajala doslej neaktivne študente na telesno vzgojo, je Komisija za telesno kulturo in predvojaško vzgojo pri Univerzitetnem svetu pripravljala univerzitetne organe na prevzem vodstva te študentske aktivnosti.

V preteklem letu je bilo sodelovanje med univerzitetnimi organi in študentsko športno organizacijo precej uspešno. Vse akcije, namenjene širokemu krogu študentov so uspeli. Na 3 fakultetah je bila organizirana neobvezna redna vadba, ki je pokazala pozitivne rezultate.

Zdaj si oglejmo še kaj nameravata v tem šolskem letu obe organizaciji storiti za razvoj študentske telesno-vzgojne dejavnosti.

Referenta pri komisiji na univerzi sta izdelala program, oskrbela telovadnice in vaditelje — pripravila sta torej neobvezno vadbo za študente vseh fakultet. Žal so izbrane telovadnice precej oddaljene od fakultet, kar bo precej vplivalo na obisk, posebno študentov iz nižjih letnikov.

Na vseh fakultetah so ustanovljene komisije za telesno kulturo, ki bodo odslej izključno skrbele za tovrstne potrebe študentov. Sestavljene so iz članov fakultetne uprave, zastopnikov predavateljev in študentov. Zdi se nam, da je ta ukrep decentralizacije nekoliko preuranjen in hodo neposredni koristniki oz. njihovi predstavniki mnogokrat našli na težave. Doslej se je delo fakultetnih organov

kaj slabo izkazalo, saj vse stvari rešujejo strogo administrativno. N. pr.: le drobni lističi na prepolnih oglašnih deskah fakultet obveščajo študente na kraj in čas vadbe!)

Študentske predstavnike čaka precej dela, saj bodo v komisijah mnogokrat našli na zaostala mišljenja o važnosti telesne kulture. Poskrbeti bodo tudi morali, da bodo programi vadbe prirejeni po željah študentov. Truditi se bodo morali za adaptiranje skromnih prostorov za športno dejavnost v fakultetnih poslopih: (n. pr. strelisce za zračno puško, namizni tenis, šah)

Sredstva so na razpolago. Univerzitetni svet je dal fakultetam priporočilo, naj v proračunu odkažejo po 500 dinarjev na študenta za telesno vzgojo. Od študentov pa bo odvisno, če bodo uspeli ta sredstva najkoristneje uporabiti.

Nerešeno vprašanje ostane še naprej nerešeno: aktiviranje študentk za telesno vzgojo. Vsa prizadevanja komisije in ZSSO doslej, (z izjemo smučarskih tečajev in izletov), so bila brez uspeha. Predvsem pogrešamo večje iniciative z njihove strani.

Z organiziranjem neobvezne vadbe za študente je morda videti, da je Zveza študentskih športnih organizacij izgubila enega od razlogov za obstoj. Vendar je telesna vzgoja med študenti naše univerze še tako malo zakoreninjena, da bo ZSSO tako le lažje pridobivala študente za to dejavnost. Kako? Predvsem z organiziranjem tekmovalnih, ki so najbolj privlačna oblika športnega udejstvovanja. V tem šolskem letu namerava ZSSO vendarle že pripraviti ta tekmovanja (fakultetna in univerzitetna) tako kot si vsi želimo. Ne tako, da z odigranjem ene tekme izčrpamo vso telesno vzgojno dejavnost posameznega študenta. Tekmovanje bo ligaško, kontinuirano; študentje pa se bodo v okviru vadbe na fakultetah pripravljali na tekmovanja.

Zveza študentskih športnih organizacij je nedavno organizirala seminar za voditelje športne dejavnosti študentov po fakultetah. Seminar je uspel, tako smo dobili študente, ki bodo vzpodbujali delo fakultetnih komisij in preko Zveze študentov opozarjali na važnost tega, doslej večkrat neupravičeno zapostavljenega področja — telesne vzgoje na univerzi.

Torej: dragi kolegi, gotovo veste, da vam je telesna vzgoja potrebna in koristna. Pozanimajte se za urnik vadbe na fakulteti in obiščite jo.

BRIGADIRSKA ANKETA

Spet se vam oglašam, dragi bralci. Le stežka si najdem čas, da vam napišem nekaj vrstic. (Zaupno povedano, uredniku sem dolžan nekaj cvenka, pa mi je obljubil, da bo vsako mojo stvar objavil in dolgovani znesek refundiral.)

Zelo sem zaposlen s študijem, mojo diplomo. Vsi že delajo načrte, kaj bodo storili z njo in menoj, ko se enkrat dokopljem do nje. Ti zainteresenti so tako-le razvrščeni (naraščajoče): naša armada — 1 leto, štipenditor (če ne bo šel prej v konkurz) — 5 let in sedaj še Genovefa — vse ostalo življenje. (Kot vidite, nobenih svetlih perspektiv).

Poleg študija na tkzv. družbeni fakulteti se ukvarjam tudi z družbeno problematiko. Zanima me družbeno dogajanje in še posebno javno menje. Tega seveda spoznavam po kosih. Prav nič ne izbiram kraja teh spoznanj, tudi na plesih, v kavarnah in drugih gostilnah vršim svojo družbeno-spoznavno funkcijo.

Seveda nimam nobenih modernejših pripomočkov pri svojem delu, včasih sem prisiljen celo malo ponoveriti odgovore ali pa sredstva za pridobitev istih. Tak je bil primer tudi s kolegom Urbanom. Moja deviza je: namen posvečuje sredstva

Podtaknil sem mu vprašalnik o sodelovanju v delovni brigadi. Izpolnil ga je in da ne bi posumil, sem ga izpolnil tudi jaz. Morebiti vas zanima dva komada javnega mnenja o tem vprašanju. Če vas, tedaj preberite.

Vprašanja so bila naslednja:

1) Ali si bil v delovni brigadi in zakaj?

2) Ali si imel kakšno funkcijo?

3) Kaj ti je v brigadi ugajalo?

4) Kaj ti v brigadi ni ugajalo?

5) Tvoje misli o brigadi.

Odgovori pa so taki. Kar sami presodite kateri so moji in kateri Urbanovi.

1) Bil sem v študentovski delovni brigadi. Gradili smo cesto, saj vse študentovske brigade gradijo ceste. Nekatero večje, druge manjše, brigade v naselju pa najmanjše. Bil sem zato, da koristim. Navdaja me občutek, da sem naredil nekaj koristnega, ono potko od menze do bloka, in celo dlje, po hodniku do sobe in noter. Celu postelja mi izgleda kot potka, prav tako široka je, le bolj, mnogo bolj mehka je.

Bil sem v brigadi, da pomagam študentovski organizaciji. In tudi iz razlogov materialnega značaja. (da prihranim štipendijo za jesen, kar pa mi ni uspelo. Je bila preveč vesela družba v brigadi.). Delali smo cesto, prav trdo smo jo delali.

2) Seveda sem imel funkcijo. Bil sem zadolžen za športne rekvizite, ki jih pa nismo mogli koristiti, ker ni bilo primernih terenov. V poštev so prišli le tarok karte in polnjena steklenina, ki je bila dosti uporabljana. Dosegli smo tudi nekaj študentovskih rekordov pri obeh vrsteh.

Florijan

Imel sem funkcijo. Zaradi decentralizacije dokaj skromno, a koristno. Pri tabornem ognju sem bil kurjač, obenem pa sem pomagal pri kulturnih prireditvah. Pri točkah, ki niso bile dobre sem odvrčal pozornost publike s kurilniškimi ekshibicijami. Med drugim sem pevskemu zboru prišepetaval besedilo — neopazno.

3) Najbolj mi je ugajalo ono vino, ki ga je ekonom nabavil za 22. julij. No, pa nič ne rečem, tudi ono na zadnjem večeru ni bilo slabo. Ugajalo mi je tudi vreme in pa dan borca in drugi prazniki v juliju. Ugajala mi je tudi Meta iz 3. čete, ja, pa Mira iz prve!

Vse, potem pa tudi brigadirski izlet. Ugajali so mi tudi tisti, ki se niso pri delu pretegnili, so se pa potlej v drugih oblikah brigadirskega življenja posebej dobro odrezali. Ugajalo mi je tudi tisto drobno zbadanje med nami, pa delovno in športno rivalstvo. Tudi lokalni čintelji so bili kakor je treba, saj so nam delali slamo za slamarice, vrvi za podiranje dreves, kože za žaganje, sploh vse, kar smo potrebovali. Najbolj všeč pa mi je bil naš pevski zbor, ki je tako lepo zapel na dan slovesa, da smo kar smrkali.

4) Komandant, ker ni pustil mojih kolegov na brigadirsko veselico. Res, da niso delali z nami, so pa kje drugje. Pa tudi druge brigade mi

niso bile všeč, ker so nas zaničevale, da smo delali kar doma in zase. Saj smo res, toda kaj moremo. Takšno je življenje. Koristno s koristnim — za vse.

Najprej mi ni ugajalo, da nas je tako malo, sa je bilo dosti več prijavi. Zdaj mi pa ne ugaja, da se tako malokrat srečamo vsi skupaj. Tudi mi ni ugajalo, da smo imeli razkošen zadnji brigadirski večer, tako da za te dni ni ostalo nič. Le kaj je delal ekonom, ali ni znal računati! Nasprotnoval sem tudi načinu delitev brigadirskih priznanj. V bodoče je treba stvar drugače urediti. Štabi brigad ne smejo tega vprašanja neorganizirano sprožiti med brigadirje, češ, naj se sami med seboj zmenijo. Tako lahko pride do delovanja raznih antipartijskih skupin, ki lahko vse pokvarijo.

5) Mojih misli o brigadi nimam. Zato je bil štab brigade, da misli. Če pa oni ne znajo, so krivi tisti, ki jih določijo za voditeljski kader.

Moje misli o brigadi so lepe in trajne. Se bolj trajne bi bile, če bi bil naš brigadni fotograf bolj pazljiv in izveden in ne bi uničil in izgubil filma. Mislim tudi, da je v brigadi tako, kot si ljudje sami uredijo. (Vsaj v takih, kjer je samoupravljanje.) Če pa so anarhisti ali pa militaristi, so pač oni sami prve žrtve te svoje karakterne muhe. Pri nas teh stvari ni bilo. V tako brigado kot je bila naša, bi še šel. Tudi svojim staršem bi priporočil, naj pošljejo svojega edinega sina še enkrat v to brigado. Sicer pa kdo ve, drugo leto bom tako moral v brigado, ker se je ob mojem pripovedovanju zanj navdušila tudi Genovefa in bom moral z njo, da malo pazim nanjo. (Saj veste, kakšne so brigade in kaj vse se rado zgodi!)

No, upam, da tudi vi, dragi bralci, vidite kakšne so brigade iz pričujočih odgovorov. Prav tako se nadejam, da boste na podlagi vzpodbud in veselega razpoloženja, ki kar veje iz teh odgovorov, prav radi napisali prijavnico za študentovsko delovno brigado, ki gradi ceste. Sedaj ni važno kakšno cesto gradite, mehko kot postelja ali trdno, saj še nimate avtomobila. Potem, ko ga boste imeli, vem, da vam bo bolj všeč trdna cesta.

Jaz sem študent družbene fakultete, vidim prihodnost in mi je že sedaj trdna bolj všeč. (Čudno, kaj!)

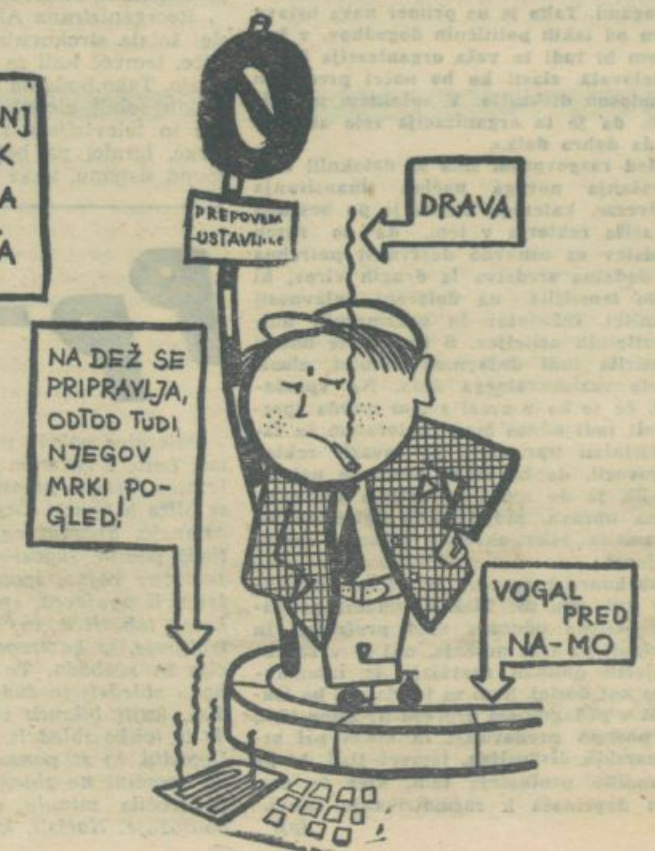
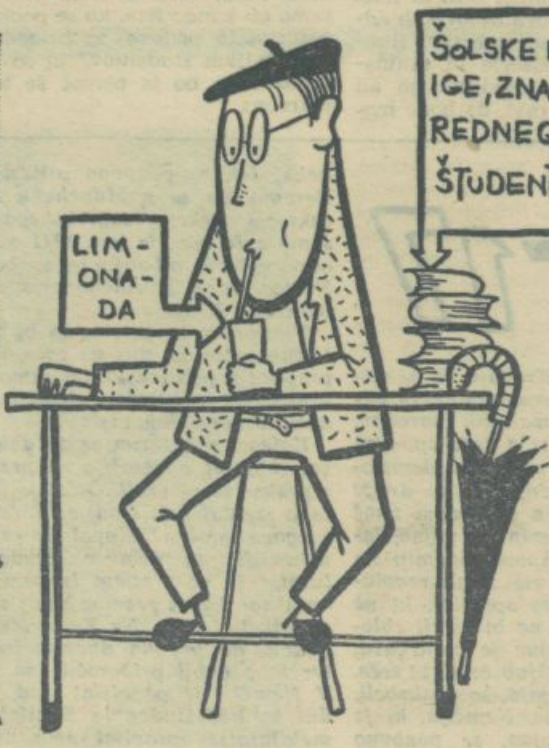
Žane, Frane in ostali

Na tem mestu bomo našim bralcem posredovali slikanico iz študentovskega življenja. Predstavljamo vam tudi glavne osebe. To sta

predvsem Žane iz Ljubljane in Frane iz Zaplone. Ostali pa so študentje, ki jih vidite na sliki pred kočico znanosti. Drugi ostali: to so pred-

vsem naše ljubke kolegice in tovariši predavatelji, pa jih na sliki ni videti, ker so na predavanju. Ker povsem brez kolegic ne gre, vam eno

prikazujemo tako, da ne boste sedaj v sezoni brucovanj izgubili vere v današnjo žensko akademsko mladino iz teh ali onih razlogov.

Vivat academia vivant profesores

Vprašanja, ki se zdi, da postajajo že značilna za Akademijo za igralsko umetnost, so še vedno aktualna. Skrip še vedno ni, denarja primanjkuje, velika stiska je s prostori, toda od zadnjih vesti o Akademiji se je marsikaj spremenilo. Kritike na račun profesorjev so redke, urnik je vsklajen z željami in potrebami študentov. Reorganizacija Akademije je taka, kakršno so si študentje že nekdanj želeli. Vendar...

Tri leta nazaj, v mesecu oktobru, ko so se vpisali novo sprejeti študentje; so se začele težave, ki so se zaključile oktobra letos. Takrat so bili vsi novo sprejeti študentje postavljeni pred dejstvo, da bodo morali študirati pod B en tuj jezik, če bodo hoteli pod A diplomirati iz igre, režije ali dramaturgije. V začetku je šlo vse v redu, toda ko so na Akademiji zmanjšali število predavanj v korist tujih jezikov, ki so jih študentje poslušali na Filozofski fakulteti, in ko so se začele težave z urniki, predavanji in izpiti, so se pričele tudi težave okoli reorganizacije. Študentom na Akademiji so povedali, da je tako stanje postalo nujnost, ki jo zagovarjajo predvsem drugi forumi. Ko so študentje stopili do Sveta za kulturo in prosveto LRS, do CK ZK in tudi drugim, so izvedeli, da so tako obliko Akademije določili pred-

vsem profesorji sami. In tako se je pričelo triletno romanje študentov in njihovih predstavnikov na relaciji goridoli.

Pričelo se je namreč s tem, da so na Slovenskem zaprli poklicna gledališča v Kranju, Kopru, Jesenicah in Ptuj in jih postavili na amatersko osnovo. Tudi o tem vprašanju je bilo veliko diskusije na temo, kdo je pravzaprav zaprl ta gledališča. Tedaj je postalo pereče tudi vprašanje obstoja Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani. In v tem položaju so se spomnili, da bi študentje Akademije pod B vpisovali en tuj jezik na Filozofski fakulteti in bi po diplomii odšli v prosveto: vodstvo dramskih krožkov na šolah, delovanje v okviru DPD Svoboda in podobno. Zamisel sicer ni bila slaba, toda v njej je bilo toliko pomanjkljivosti in nasilne skonstruiranosti, da se ni mogla obdržati pri življenju. Študij je bil namreč v obratnem sorazmerju s poklicem.

V taki situaciji so od vseh najresnejše pogledali stvari v oči študentje Akademije in njihova Osnovna organizacija ZK. V svojih predlogih za reorganizacijo Akademije so težili k taki reorganizaciji, ki bi bila predvsem družbeno koristna. Študentovski predlog je predvideval preusmeritev Akademije za igralsko umetnost v Akademijo za gledališče, radio in televizijo, ker je čutili izredno pomanjkanje visokokvalificiranih kadrov za te relativno nove panoge naše kulturne dejavnosti. S tem bi Akademija dopolnila to vrzel v našem kulturnem življenju na način, ki ne bi iskal izhoda v dvotirnem študiju med Akademijo in Filozofsko fakulteto.

Študentje so formirali svojo študijsko komisijo in skupno s profesorsko je nastala enotna študijska komisija Akademije za igralsko umetnost. Po dveh letih dela je bil izdelan predlog za reorganizacijo, ki so ga pregledali zastopniki filma, radia, televizije, gledališča, društva slov. filmskih delavcev in šele ob upoštevanju njihovih predlogov in pripomb je bil izdelan dokončni načrt bodoče Akademije. Izdelani so bili predmetniki, adaptiran novi prostori.

Reorganizirana Akademija ne bo odsej šolala strokovnjake samo za gledališče, temveč tudi za radio, film in televizijo. Tako bodo na novo osnovanih oddelkih šolali gledališke, radijske, filmske in televizijske režiserje in dramaturge, igralci pa bodo študirali po ali round sistemu, to se pravi, da bodo mo-

rali obvladati gledališki, radijski in televizijski način igre, razen tega pa predvideva Akademija še formiranje dveh skupin, in sicer za filmske in TV snemalce ter za scenografe in kostumografe za gledališče, film in TV. Razen tega predvidevajo še ustanovitev pedagoškega oddelka Akademije. Študij na tem oddelku bi bil dvotiren in bi bil kombiniran z VPS ali Filozofsko fakulteto, trajal pa bi štiri semestre. Slavisti naj bi na Akademiji pod B v okviru pedagoškega oddelka poslušali predavanja, ki bi dopolnjevala njihov študij, ta pa bi obsegal osnovne splošne predmete s področja gledališča, filma, radia in televizije.

Letošnjo jesen bo zaživela še ena oblika študija na AIU in sicer akademijsko gledališče, katerega namen naj bo predvsem v obliki po diplomskem študiju dopolnjevanju teoretično znanje študentov.

Kot vidimo, je reorganizacija Akademije za igralsko umetnost po dveh in pol letih dela prinesla zelo zadovoljive rezultate. Kakšen je odmev reorganizacije v javnosti, se vidi že po številu prijaviteljev in sprejetih študentov. Letošnjo jesen pa je bilo sprejetih več kot 30 študentov na vseh treh oddelkih, kar je doslej rekordno število. Omeniti je treba, da je zanimanje za reorganizirani študij tudi v drugih republikah, kjer se kandidati predvsem zanimajo za študij filma, radia in televizije.

Študij je organiziran tako, da študentje v prvih 2 letih poslušajo splošna teoretična predavanja iz vseh strok, v tretjem in četrtem letniku pa se delijo po specializacijah: za gledališče, radio in televizijo. V zadnjih dveh letih prevladuje praktični pouk.

Ob vseh teh uspehih nas čudi, da Univerzitetni odbor Zveze študentov že tri leta ni poslal nobenega predstavnika na letne konference ZSJ, čeprav se na vsakem plenumu UO ZSJ in UK ZKS ponavlja staro, že obrabljeno dejstvo, ki je žal še vedno aktualno in ki trdi, da je skrb za naše umetniške akademije preslaba. Zato naj bo to obenem tudi poziv Univerzitetnemu odboru, da bi posvetil več pozornosti delu in problemom študentov na umetniških akademijah tudi med šolskim letom, ne pa samo ob koncu leta, ko se pobirajo letna poročila in prijave za brigade. Novim generacijam študentov, ki so prišle na Akademijo, bo ta pomoč še toliko bolj potrebna.

Ljubljana, sobota, 11. novembra. ŠKUD "Akademik" se nam je letos že dvakrat predstavil s svojim bogatim programom. Igrali, peli in plesali so sinoči, razvedrili pa so nas z raznolikim programom že pred tednom. Dvorana Študentovskega naselja se je obakrat napolnila: prvič z radovedneži in skeptiki, včeraj z občudovalci in navdušenci. Visoko je zavznela pesem mladih gri, mogočno in ubrano; kot eden so zaplesali Maroltovci. Kako lahko plešeta oba para AP kluba! In na koncu nam je zaigral orkester Aci Müller. Med poslušalci prekipevajoča radost in tople dlani od ploskanja, med izvajalci pa zadoščenje, da so ustregli svoji publiki, svojim kolegom. ŠKUD "Akademik" je pripravil presenečenje, kar tudi veliko pripomore k njegovi popularizaciji. Oba večera, tako nepozabna in programsko skladna, bosta ostala v radostnem spominu na študentovska leta. -de-

Ob koncu bom zapel še na staro vižo: kljub reorganizaciji še vedno ni skript, čeprav je res, da delo pri reorganizaciji preveč utruja. Zlasti, če človek ni plačan po učinku, marveč po plačilnem razredu. Tudi prostorov manjka, asistentov sploh ni, čeprav že vsi težko čakajo nanje in je prošnja na Sekretariatu za obč. upravo, ki prosi za sistematizacijo novih mest, verjetno že preperela od starosti; manjka tudi pisarniških moči; in tudi profesorjev, manjka skratka vsega, razen študentov in sej, ki jih je včasih celo preveč. In tudi nekdanje hude krvi ni več in jeza je poglegla.

Pred leti se je študentovska delegacija s profesorji pogajala in prerokala o skriptah in ostalih problemih. Danes je to že zgodovina. Sedaj ta ista delegacija skupno s profesorji sedi za mizo in čakanje na božjo mano se nadaljuje v koprodukciji pod geslom "Vivat academia, vivant profesores!"

Metuljevič Frčislav

Razgovor z rektorjem

Zveza študentov kot politična organizacija pa naj ne bi seznanjala študentov samo s političnimi nalogami družbe in posameznika. »Potrebno je tudi aktivno delo na teh nalogah, skladno seveda s konkretnimi možnostmi in neposrednimi nalogami. Tako je na primer nova ustava eden od takih političnih dogodkov, v katerem bi tudi ta vaša organizacija lahko sodelovala, zlasti ko bo načrt predložen v splošno diskusijo. V splošnem pa mislim, da je ta organizacija zelo aktivna in da dobro dela.«

Med razgovorom smo se dotaknili tudi vprašanja novega načina finansiranja Univerze, katerega bistvo je po besedah tovariša rektorja v tem, da so razen sredstev za osnovno dejavnost potrebna še dodatna sredstva iz drugih virov, ki bodo temeljila na določeni dejavnosti fakultet, inštitutov in posameznih univerzitetnih učiteljev. S tem bi se hkrati razširila tudi dejavnost fakultet, zlasti glede raziskovalnega dela. Na vprašanje, če se bo v zvezi s tem morda spremenil tudi odnos med rektoratom in fakultetnimi upravami, je tovariš rektor odgovoril, da bo treba nekatere naloge, ki jih je do sedaj opravljala univerzitetna uprava, prepustiti v celoti fakultetam in tako okrepiti njihovo samostojnost.

Ob koncu razgovora je rektor ljubljanske univerze dr. Makso Snuderl poudaril: »Glede odnosov med profesorji in študenti pa sem mnenja, naj se v že obstoječih oblikah razvijajo še intenzivneje kot doslej. Sem za to, da naj bo študent v pedagoškem procesu ne samo tisti, ki poslušá predavanja in molči pri seminarjskih diskusijah, temveč tisti, ki po navodilih profesorja tam, kjer to gre, sam doprinaša k razmišljanju snovi.«

PP-17

Obletnica pokola v Kragujevcu je mimo. Leto, v katerem proslavljamo 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov, se bliža h koncu. Čas teče, toda spomini ostanejo. Spomin na milijon sedemstisoč padlih Jugoslovancev, žrtev druge svetovne vojne, spomin na sedem tisoč žrtev Kragujevca, spomin na vojno, lakoto, taborišča in zapore. Spomin na trpljenje, iz katerega sta zrasli revolucija in svoboda. To so spomini, ki ne bodo zbledeli in tudi ne bi smeli zbledeti, kajti bilanca vojne je prekrvava, da bi lahko zbledeli, kljub času, ki teče. Dogodki, ki se ponavljajo, so poskrbeli, da spomini ne zbledijo. Nemčija, ki je povzročila minulo vojno, se ponovno oborožuje. Nacisti, ki so se poskrili za

nekaj let, so ponovno prilezli na dan. Beremo, da so v Münchenu zaprli direktorja nekega zagrebškega podjetja samo zato, ker je leta 1941 sodeloval v odporiškem gibanju in se boril zoper Nemce. Torej se Adenauerjeva Nemčija istovetno Hitlerjevo.

Teh vrstic ne pišem, da bi obujal žalostne spomine, niti ne zato, da bi razpravljal o politiki. Želim samo opozoriti bralce na nekatere žalostne pojave v naših študentskih vrstah.

Kolega, s katerim se že dolgo poznavam, je odšel v Nemčijo na prakso. Toda s prakse se ni vrnil. Ostal je leto dni in tako izgubil leto študija. V čem je bila njegova praksa? Kopal je premog kot nekvalificiran delavec. Študent metalurgije je po tretjem letniku odšel na "prakso" kopat premog zgolj zato, da bi si pripeljal avto. Na Zvezi študentov je izjavil, da gre na dvomesečno prakso, ter tako dobil priporočilo za potni list. V Nemčiji je podaljšal vizo, ostal leto dni in kot študent s šestimi semestri metalurgije opravljal delo nekvalificiranega delavca, delo, ki ga Nemci sami

odklanjajo. In to samo zato, da bi si zaslužil avto.

Toda tu ne gre za avto. Gre za to, da vrsta naših študentov v inozemstvu, največ pa v Nemčiji, opravlja pod pretvezo praks kup del, ki jih nemški delavci odklanjajo. Tu ne gre za avto ali televizor, pač pa za nacionalni ponos.

Na cestah, ki vodijo v Kragujevac, stojijo table z napisi: NEMCI NEZAZELJENI. V mestu se lahko ustavijo le za 10 minut. To je ponos mesta, ki ne bo nikdar pozabilo svojih žrtev. Tega pa se marsikateri naš študent vedno ne zaveda. MILAN LJUBIČ

Ne prodajajmo svojega ponosa